

06.09.2023

Asia/5

§ 44

Liikenneliikelaitoksen talousarvio vuodeksi 2024 ja taloussuunnitelma vuosille 2024 – 2026

HEL 2023-005194 T 02 02 00

Esitys

Johtokunta hyväksyi kaupunginhallitukselle esitettäväksi liikenneliikelaitoksen vuoden 2024 talousarvioehdotuksen ja vuosien 2024 – 2026 taloussuunnitelmaehdotuksen.

Esittelijä

toimitusjohtaja
Saara Kanto

Lisätiedot

Saara Kanto, toimitusjohtaja, puhelin: 310 20277
saara.kanto(a)hel.fi

Liitteet

1 Liite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Esitysehdotus

Esitys on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Yleistä

Johtokunnan jäsenille jaetaan esityslistan liitteenä HKL:n talousarvio- ja taloussuunnitelmaehdotus vuosiksi 2024 – 2026. Suunnitelma sisältää talousarvion keskeiset painopistealueet, keskeisimmät toimintaympäristön muutokset, suoritemuutokset, sitovat tavoitteet, tulos- ja rahoituslaskelmat sekä investointisuunnitelman. Investointisuunnitelma on tehty vuosille 2024 – 2033.

HKL:n talousarvioehdotus vuodelle 2024 ja taloussuunnitelmaehdotus vuosille 2024 – 2026 on laadittu kaupunginhallituksen 5.6.2023 antaman vuoden 2024 talousarvioehdotuksen raamin ja talousarvio- ja taloussuunnitelmaehdotuksen 2024 – 2026 laatimisohjeen mukaisesti.

Kaupunginhallituksen talousarvioehdotuksen raamissa HKL:n investointiohjelman 10-vuotinen kokonaisraami on noin 700 milj. euroa vuosille 2024 – 2033.

HKL:n investointien yhteissumma vuosille 2024 - 2033 on noin 749 milj. euroa. Kaupunginhallituksen hyväksymään talousarvioehdotuksen raamiin sisältyy kehoitus mitoitaa HKL:n vuosien 2024 ja 2025 investointitasot lähelle talousarvion 2023 mukaisia taloussuunnitelmavuosien 2024 ja 2025 investointitasoja. Talousarvioehdotuksessa HKL:n investoinnit 2024 – 2025 ovat 141 milj. euroa; vuoden 2023 talousarviossa vuosien 2024 – 2025 investoinnit olivat 142 milj. euroa.

Talousarvioehdotukseen 2024 sisältyvän 10-vuotisen investointiohjelman merkittävimpiä muutoksia suhteessa vuoden 2023 investointiohjelman on tarkentuneiden suunnitelmien ja haastavien olosuhdetekijöiden perusteella tehty Rautatietorin metroasemaan liittyvien perusrannusinvestointien riskivarausten lisääminen (yhteensä noin 22 milj. euroa). Laajempaan kaupunkikehittämiseen liittyvien joukkoliikenneterminaalien kunnostushankkeiden etenemiseen kohdistuvan epävarmuuden lisääntyessä, on investointiohjelmassa varauduttu metroasemien toiminnallisuuden ja turvallisuuden varmistavien pienempien peruskorjaushankkeiden toteuttamiseen. Uusina investointitarpeina on varauduttu myös mm. Siilitien meluesteen toteuttamiseen ja Kampin metroaseman laituritason perusparantamiseen.

Kaupunkistrategian tavoitteiden toteuttaminen ja toimintaympäristön muutoksiin vastaaminen

HKL:n toiminnassa on keskeistä varmistaa olemassa olevan metrojärjestelmän luotettavuuden vaatimien peruskorjausten ja korvausinvestointien toteuttaminen sekä kaupungin tulevaan kasvuun varautuminen. Yleisestä maailmantilanteesta ja koronapandemian vauhdittamasta liikumisen muutoksesta johtuvat joukkoliikenteen rahoitushaasteet edellyttävät kustannustehokkuuden jatkuvaa parantamista.

HKL varmistaa yli 40 vuotta käytössä olleen metron toimivuutta ennakkoimalla ja asettamalla etusijalle olemassa olevan metrojärjestelmän toimivuuteen liittyvät investoinnit. Lähivuosina on suunnitelmissa toteuttaa useita kantametron asemien peruskorjauksia ja metrojärjestelmään liittyviä korvausinvestointeja. Metroasemia peruskorjattaessa toimitaan kaupunkiympäristön toimialan kumppanina ottaen huomioon kaupunkistrategian tavoitteet viihtyisän ja elinvoimaisen kaupungin, asemanseutujen kehittämisen ja tiivistämisen sekä segregaaation ehkäisemisen suhteen. Järjestelmän vanhempien osien luotettavuutta parantava, metron kulunvalvontajärjestelmän uudistamishanke etenee. Hanke mahdollistaa myös metron kapasiteetin noston tulevaisuudessa.

Yleinen kustannustason ja rahoituskulujen kasvu vaikuttaa myös HKL:n rahoitukseen nostoen sekä HSL:ltä laskutettavia liikennöinti- ja infra-korvauksia että kaupungin suoran tuen tarvetta. Haastava rakentamisen markkinatilanne luo epävarmuutta laajempaan kaupunkikehittämiseen liittyvien metroasemien peruskorjaushankkeiden toteutusaikatauluun. Erityisesti asemakiinteistöjen osalta arvioidaan tarvetta kevyempien korjaustoimenpiteiden toteuttamiselle, mikä voi heijastua joukkoliikenneinfran ylläpitokustannusten kasvuun.

Metroliiketoiminnan tuottavuutta parannetaan turvallisuuden ja laadun reunaehdot huomioiden. Metron operoinnin jatkosopimus valmistellaan päätöksentekoon vuonna 2024. Operoinnin laadun ja kustannustehokkuuden edelleen kehittäminen sekä kustannusten ja korvausperusteiden läpinäkyvyys tulevat olemaan jatkosopimuksen valmistelun keskeisiä ohjaustekijöitä. Metron ja ratikoiden synergiamahdollisuudet hyödynnetään mm. varikkotilojen, tuotantolaitteistojen ja Kaupunkiliikenne Oy:n operatiivisen henkilöstön osalta. Metroasemille suunniteltavien kaupungin kehittämisinvestointien kaupunkitaloudellisuutta ja toteutus-tapaa kehitetään yhdessä kaupunkiympäristön toimialan ja kaupunginkanslian kanssa.

HKL on osaltaan sitoutunut Helsingin kaupunkistrategiassa ja hiilineutraalisuusohjelmassa asetettuun tavoitteeseen olla hiilineutraali vuoteen 2030 mennessä. HKL:n yhdessä Kaupunkiliikenne Oy:n kanssa tuottamat kestävä liikunnan palvelut tukevat Helsingin seudun kaupunkirakenteen tiivistämistä sekä hiilineutraaliuden ja muiden ympäristötavoitteiden saavuttamista. HKL:n merkittävimmät negatiiviset ympäristövaikutukset liittyvät investointien toteuttamisen hiilidioksidipäästöihin sekä rakennusten energiankäyttöön. Metroasemien peruskorjausten yhteydessä parannetaan energiatehokkuutta, käytetään vähäpäästöisiä materiaaleja ja huomioidaan kiertotalouden periaatteet. Vuonna 2022 aloitettua kiinteistöjen sähkönsäästökampanjaa jatketaan edelleen. Rakentamisessa käytettävien vähähiilisten materiaalien saatavuus on haastavaa ja tuotekehittäminen ei etene tavoitteiden edellyttämällä vauhdilla. HKL edesauttaa osaltaan markkinoiden kehittymistä vaatimalla järjestämässään toiminnassa kumppaneiltaan hiilineutraalisuustavoitteiden edellyttämiä toimenpiteitä.

Muutokset maailman yleisessä turvallisuustilanteessa edellyttävät myös HKL:ltä asemien palo- ja pelastusturvallisuuteen sekä yleiseen turvallisuustilanteeseen liittyvien tarkistus- ja kehitystoimien sekä investointien toteuttamista.

Koronapandemian seurauksena matkustajien kokema turvallisuudentunne metroasemilla on heikentynyt. Tähän vastataan tiiviillä yhteistyöllä turvallisuus- ja sosiaaliviranomaisten kanssa sekä asemien perus-

06.09.2023

Asia/5

korjauksilla, joissa asemien esteettömyyttä, valaistusta ja valvontaa sekä palveluita parannetaan. Lisäksi asemilla kehitetään mm. pyörien liityntäpysäköintiä ja muita palveluja yhdessä Kaupunkiliikenne Oy:n kanssa.

Suoritemuutokset 2024–2026

Vuonna 2024 ajetut linjakilometrit laskevat noin 4 %:lla johtuen metrorinfraan tehtävien peruskorjauksien aiheuttamista liikennekatkoista. Vuonna 2025 linjakilometriä määrä nousee 6 %:lla edellisvuodesta ja vuonna 2026 suoritteiden taso pysyy vuoden 2025 tasolla.

Sitovat toiminnan tavoitteet 2024

Talousarvioehdotuksessa on HKL:n sitoviksi toiminnan tavoitteiksi esitetty:

1. Tilikauden tulos on vähintään nolla
2. Liikennöinnin luotettavuus metroliikenteessä 99,85 %
3. Asiakastyytyväisyys (liikennöitsijäarvosana) 4,13

Luotettavuudessa tavoitellaan vuoden 2023 tavoitteen mukaista korkeaa luotettavuustasoa. Asiakastyytyväisyydessä tavoite on asetettu kolmen edellisen vuoden keskiarvon perusteella.

Investointihankkeiden aiheuttama metroliikenteen liikennekatko ja vaihtuvat poikkeusliikennejärjestelyt on suurin tunnistettu haitta matkustajakokemuksessa vuonna 2024. Liikennekatkojen myötä myös riski luotettavuustavoitteen saavuttamatta jäämiseen on tavanomaista korkeampi. Katkot vaativat muutoksia liikennöintiprosessiin ja olemassa oleviin toimintamalleihin, myös hankkeiden aikana tapahtuvien muutosten hallintaan varaudutaan. Tilanne vaatii merkittävää ennakkosuunnittelua, riskien hallintaa ja tiivistä yhteistyötä matkustajaviestinnästä ja poikkeusliikennejärjestelyistä vastaavan HSL:n kanssa.

Käyttötalous 2024

HKL:n liikevaihto on 163,8 milj. euroa vuonna 2024 (ennuste 2023: 157,9). Liikevaihto muodostuu seuraavista eristä:

- HSL:ltä laskutettavasta liikennöintikorvauksista metroliikenteestä 60,4 (2023: 60,8) milj. euroa. Metroliikenteessä suoritettavien laskee hieman vuodesta 2023. Myös sähkönhinnan arvioitu lasku pienentää liikennöintikorvausta, koska korvaukset on sidottu indeksiin. Sen sijaan pääomakorvaukset ovat nousussa korkotason ja poistojen nousun takia.

- HSL:ltä laskutettavasta infrakorvauksesta 60,7 (2023: 60,0) milj. euroa. Infrakorvaus sisältää metroluikenteen infraomaisuuden pääomakuluja sekä ylläpito- ja hallintokuluja.
- Helsingin kaupungilta saatavasta tuesta 19,7 (2023: 12,3) milj. euroa. Tuella korvataan sellaiset infran kaltaiset menoerät, joita HKL ei voi laskuttaa HSL:ltä HSL:n infrakorvaussopimuksen mukaan. Infainvestointien rahoittamiseen käytettävien lainojen korkojen nousu sekä Länsimetron vastikkeiden nousu lisäävät kaupungin tuen tarvetta vuonna 2024. Tuessa on huomioitu myös Kampin metroaseman liukuportaan alaskirjaus 2,0 milj. euroa.
- Muista myyntituotoista 23,1 (2023: 24,8) milj. euroa, joka sisältää HKL:n laskutusta länsimetron ylläpidosta Länsimetro Oy:ltä. Sähkö- ja lämmitysmenojen arvioitu pieneminen pudottaa laskutusta vuodesta 2023.

Liiketoiminnan muut tuotot, 1,9 milj. euroa, koostuvat mainostuloista.

Ulkopuolisten palvelujen ostoihin on budjetoitu 108,3 (2023: 110,6) milj. euroa. Ulkopuolisten palvelujen ostot sisältävät pääosin alihankintaa Kaupunkiliikenne Oy:ltä. HKL:llä ei ole omaa operatiivista henkilöstöä ja HKL hankkii metron liikennöinti- ja kunnossapitopalvelut alihankintana Kaupunkiliikenne Oy:ltä. Erityisesti sähkömenojen ennustettu lasku vähentää alihankintalaskutusta.

Talousarviovuonna poistot ovat 37,3 (2023: 33,3) milj. euroa. Poistotasa nostaa erityisesti peruskorjattujen M100- ja M200 metrovaunujen valmistuminen sekä isojen metroasemien ja sähkönsyöttöasemien peruskorjauksien valmistuminen.

Lainojen korkokulut ovat 15,0 (2023: 12,0) milj. euroa vuonna 2024. HKL:n kaupungille maksama tuottotavoite pääomalle A on 9 % eli 3,4 milj. euroa vuodessa.

HKL:n tulos ennen tilinpäätöseriä on 0,8 milj. euroa.

Käyttötalous 2025-2026

Vuosien 2025 ja 2026 budjeteissa ei ole suuria muutoksia vuoteen 2024. Pääomakuluissa on nousua ja Kaupunkiliikenteen alihankintalaskutuksessa pientä laskua vuosittain.

Menojen muutokset on huomioitu vastaavasti tuloissa.

HKL:n tulos ennen tilinpäätöseriä on 1,6 milj. euroa vuosina 2025 ja 2026.

Investointisuunnitelma 2024–2033

06.09.2023

Asia/5

Liikennelaitoksen investointisuunnitelma kattaa vuodet 2024-2033. Investointien yhteissumma on 749,2 milj. euroa.

Vuosien 2024-2033 suurin yksittäinen investointihanke on M400 -metrokaluston hankinta, johon on budjetoitu 270 milj. euroa vuosille 2025-2032. Rautatietorin metroaseman palo- ja pelastusturvallisuuden parantamiseen, aseman peruskorjaamiseen ja siihen liittyvään Kaivokadun kannen peruskorjaamiseen on varattu yhteensä noin 102,0 milj. euroa vuosille 2024-2027. Metron liikenneohjausjärjestelmän uudistamiseen on varattu 66,3 milj. euroa vuosille 2024-2032.

Taloussuunnitelmakauden 2024-2026 suurin investointikokonaisuus on Rautatietorin metroaseman peruskorjaus ja siihen liittyvät palo-, pelastusturvallisuuden parantamiseen tähtäävät investoinnit sekä Kaivokadun kannen peruskorjaus, joihin on yhteensä budjetoitu 38,8 milj. euroa. Metron liikenteenohjausjärjestelmän uudistamiseen varaudutaan taloussuunnitelmakaudella 20,2 milj. eurolla ja metron raidevirtapiirien korvaamiseen 15,2 milj. eurolla.

Vuoden 2024 suurin yksittäinen investointihanke on Rautatietorin metroaseman paloturvallisuuden parantaminen 7,0 milj. euroa. Kontulan metroaseman laituritason peruskorjaukseen on budjetoitu 6,7 miljoonaa euroa ja metron raidevirtapiirien korvaamiseen 6,7 miljoonaa euroa.

Rahoitus 2024–2033

HKL ei nosta uutta ulkopuolista lainaa vuosina 2024-2026. Metroinvestoinnit rahoitetaan kaupungin sisäisellä limiittirahoituksella (yhdystilivelka). Yhdystilivelka on 299,6 milj. euroa 31.12.2026.

Omavaraisuusaste on 35,0 % vuonna 2024, 33,1 % vuonna 2025 ja 32,1 % vuonna 2026.

Vaikutus kaupungin talouteen 2024-2026

HKL maksaa kaupungille peruspääoman tuottoa 3,4 milj. euroa vuonna 2024. Vastaavasti kaupunki maksaa HKL:lle suoraa tukea 19,7 milj. euroa. Kaupungin tuella HKL kattaa ne menot, joita HKL ei pysty laskuttamaan HSL:ltä tai muulta taholta.

Kaiken kaikkiaan HKL:n nettovaikutus kaupungin budjettiin on -16,3 milj. euroa vuonna 2024.

Vuosina 2025–2026 nettovaikutus kaupungin budjettiin arvioidaan olevan -16,0 milj. euroa ja -16,8 milj. euroa.

Esittelijä

toimitusjohtaja
Saara Kanto

06.09.2023

Asia/5

Lisätiedot

Saara Kanto, toimitusjohtaja, puhelin: 310 20277
saara.kanto(a)hel.fi

Liitteet

1 Liite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Taloushallintopalveluliikelaitoksen johtokunta 15.08.2023 § 26

HEL 2023-005194 T 02 02 00

Päätös

Taloushallintopalveluliikelaitoksen johtokunta päätti hyväksyä taloushallintopalveluliikelaitoksen talousarvioehdotuksen vuodelle 2024 ja taloussuunnitelmaehdotuksen vuosille 2025 - 2026 liitteen 2 sekä muutettujen liitteiden 4 ja 5 mukaisesti sekä lähettää talousarvio- ja taloussuunnitelmaehdotuksen liitteineen kaupunginhallitukselle 13.9.2023 mennessä.

Esittelijä

toimitusjohtaja
Anniina Kitula

Lisätiedot

Mari Kärnä, talouspäällikkö, puhelin: 09 310 25106
mari.karna(a)hel.fi